Autor Guste Santini
Utorak, 13 Travanj 2004 21:08

U utorak, (gle!) 13. travnja 2004. godine počinju pregovori o novom aranžmanu s novom Vladom. Što se tiče gospodarstva to je prvi pravi ispit Sanaderove vlade. Razgovor s MMF-om nije moguće voditi na naš hrvatski način. Umjesto quasi argumenata na stol moraju doći činjenice. One su vrlo neugodne za Hrvatsku. Sve u svemu našj strani u pregovorima neće biti lako.

Od 4. listopada 1993. godine – donošenja Antiinflacijskog programa – Hrvatska ima neuporedivo veću potrošnju od proizvodnje. Razlika se pokriva zaduženjem u inozemstvu i prodajom obiteljskog srebra. Kako smo visoko zadužena zemlja to je teško očekivati mogućnost većeg dodatnog zaduživanju u inozemstvu. I obiteljsko srebro postaje svakim danom sve manje tako da ni totalnom rasprodajom nije moguće rješiti nagomilane probleme.

Država povećava od 1993. godine svoj udio u finalnom proizvodu. Što više u jednom sam radu pokazao da je država ovisna o deficitu robne razmjene s inozemstvom. Svi – stručnjaci i nestručnjaci – se slažu da je udio ukupne javne potrošnje izuzetno visok ima li se u vidu nacioanlni proizvod per capita. Budimo jasni, ovako velik broj penzionera i nezaposlenih, zbog ekonomske politike od uspostave hrvatske države, morao je rezultirati snažnim pritiskom na rashodnu stranu proračuna. Pridoda li se ovom i rast nepotrebnih javnih rashoda (s obzirom na stupanj blagostanja građana Hrvatske) lako je dokazati da nam je država nedopustivo skupa. Umjesto da nam je referentna veličina participacije države od 30-tak posto u bruto domaćem proizvodu ono je više nego dvostruko.

Sektor stanovništva je danas zadužen gotovo 50 milijardi kuna što pokazuje da građani troše neuporedivo više nego što zarađuju. Ovom stavu bi se moglo prigovoriti da u obzir nije uzeta štednja građana. Međutim, ta je štednja najvećeim dijelom iz prethodnih razdoblja što je moguće isčitati iz konsolidirane bilance poslovnih banaka. Ono što ostaje kao činjenica jest obveza države prekom bankarskog sustava od desetak milijardi eura.

Poduzeća su se podijelila na dio koji ostvaruje profit i koji je u sprezi s «domaćim bankama» ili su dio nacionalnih igrača. Upravo sposobnost nacionalnih igrača pokazuje da je privatizacija u svojoj osnovi destrukcija. Nedopustivo velik broj poduzeća u stečaju u osnovi pokazuje pravo stanje stvari u hrvatskom gospodarstvu.

Svi su zaduženi i svi bi morali manje trošiti od zarađenog kako bi se bar servisirale kamate. To nije niti lako niti jednostavno.

Zašto?

Naprosto se radi o realnom dijelu inflacije u kojem su troškovi reprodukcije neupredivo veći od dohodaka. Prema tome, realni dio inflacije «probija» putem troškovne inflacije sve materijalne bilance i Hrvatska je, stoga, osuđena na zaduživanje. MMF to dobro zna. MMF će tražiti smanjenje participacije rada u novostvorenoj vrijednosti. To konkretno znači da će se morati smanjiti bruto plaće pri čemu MMF nije briga da li će se smanjiti neto plaće ili porezi i doprinosi.

Tvrdo budžetsko ograničenje mjenja sliku o poslovnim bankama jer zaduženi građani neće biti u mogućnosti da uredno servisiraju svoje obveze. Kamate će rasti i privreda će dodatno platiti cijenu ove i ovakve ukupne ekonomske politike.

Zato sam pri raspravi o proračunu i pisao da je Proračun donesen u Saboru tek Prijedlog proračuna koji će MMF usvojiti ili osporiti. Ima li se u vidu iznijeto postaje prilično nerealna rasprava i odluka o smanjenju stope PDV-a s 22 na 20%.

13.04.2004
Guste Santini